

In the article looks at a role of own means of the enterprise. The special attention the author gives to amortization policy and directions of its improving. The author says that own means of the enterprise are the most important source of the financing inside economy works of the enterprise.

Keywords: source of the financing, profit, amortization policy, investment.

УДК 336 Студ. О.Я. Данів; доц. О.Є. Шайда, канд. екон. наук – Львівська КА СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Проаналізовано сучасний стан банківської системи України в умовах глобалізаційних процесів. Виділено основні проблеми, що стримують розвиток банківського сектору на шляху до євроінтеграційного простору, і запропоновано шляхи їх вирішення.

Ключові слова: банківська система, глобалізація, іноземний капітал.

Вступ. Стан банківської системи має визначальне значення в умовах розвитку національної економіки. Саме банки є одним із головних джерел інвестування фінансових ресурсів в економіку країни. Тому забезпечення стабільності банківської системи – це першочергове завдання, яке необхідно вирішити Україні на шляху до євроінтеграції. З розвитком міжнародних відносин та посиленням глобалізаційних процесів у банківській сфері виникає дедалі більше проблем, які потрібно негайно вирішити, щоб забезпечити її стабільність та нормальне функціонування національної економіки.

Теоретичні та прикладні аспекти розвитку банківської системи України досліджували багато науковців та практиків: О.А. Брегеда [1], Л.Л. Гриценко [2], Є.Ю. Онопрієнко [2], Г. Панасенко [4], С.М. Савлук [1] та інші.

Виклад основного матеріалу. Наявність в Україні функціонального фінансового сектору, зокрема банківського, є необхідною умовою створення ефективної ринкової економіки, завоювання міцних позицій на вітчизняному та світовому ринках. Для функціонування банківської системи в Україні розроблено нормативну базу, впроваджені принципи діяльності банків, методи та інструменти грошово-кредитної політики тощо. Проте швидкий розвиток фінансових глобалізаційних процесів ставить перед банківською системою щоразу більше завдань, у разі вирішення яких Україна стане активним учасником глобалізаційних процесів.

Українська фінансова система стрімко зростала протягом семи років до початку світової фінансової кризи 2008 р. Банківський сектор був основою швидкого розвитку економіки та характеризувався високими прибутками, зростанням особистих доходів, а також легким доступом до кредитів (на той момент доступним був й іноземний капітал), входом іноземних банків та достатньо м'якою внутрішньою грошово-кредитною політикою. Банківське кредитування зросло більше ніж на 70 % у період між 2006 та 2008 рр., причому більше половини кредитів видавалося в іноземній валюті. Протягом останніх чотирьох років чисті активи банків збільшилися в чотири рази, тоді як співвідношення кредитів до ВВП підвищилося з 20 % у 2002 р. до 77 % у 2008 р. У другій половині 2008 р. економіка України завершила період

стійкого приросту й увійшла в глибоку рецесію, найглибшу з часів початку 1990-х [5].

Аналіз сучасного стану банківської системи показав, що одним із найскладніших періодів у діяльності вітчизняних банків був 2009 р. – збитки сягли 28 млрд грн (доходи – 143,1 млрд грн, витрати – 171, 1 млрд грн), тоді як прибутки 2008 р. дорівнювали приблизно 7,3 млрд грн. Стабільно прибутковими протягом 2009 р. були Ощадбанк, Приватбанк та Укрсоцбанк.

Перед українською системою постала ціла низка проблем, основними з яких є такі: низький рівень конкурентоспроможності банківського сектору; низька якість надання послуг за їх високої вартості; недостатній рівень капіталізації; незалежність Національного банку України. Вирішення зазначених проблем, що стримують розвиток банківського сектору України, забезпечить його стабільність та ефективне функціонування економіки загалом.

Однією з головних проблем розвитку банківської системи є низький рівень її конкурентоспроможності, тобто неможливість вітчизняних банків конкурувати з іноземними. З кожним роком кількість іноземного капіталу в статутному капіталі банків зростає. У 2009 р. частка іноземного капіталу в статутному капіталі банків становила 35,8 %, що перевищує нормативне значення межі економічної безпеки на рівні 30 %. За даними 2010 р., щонайменше у 53 банків в Україні є іноземний капітал, 17 з яких повністю належать іноземцям. На сьогодні дев'ять із 20 найбільших банків України знаходяться у володінні іноземних банків [5].

Значна кількість іноземних банків, з одного боку, сприяє фінансовому розвитку країни, а з іншого – несе істотні загрози. Тому доцільно виділити ці переваги та недоліки для України (рис.).

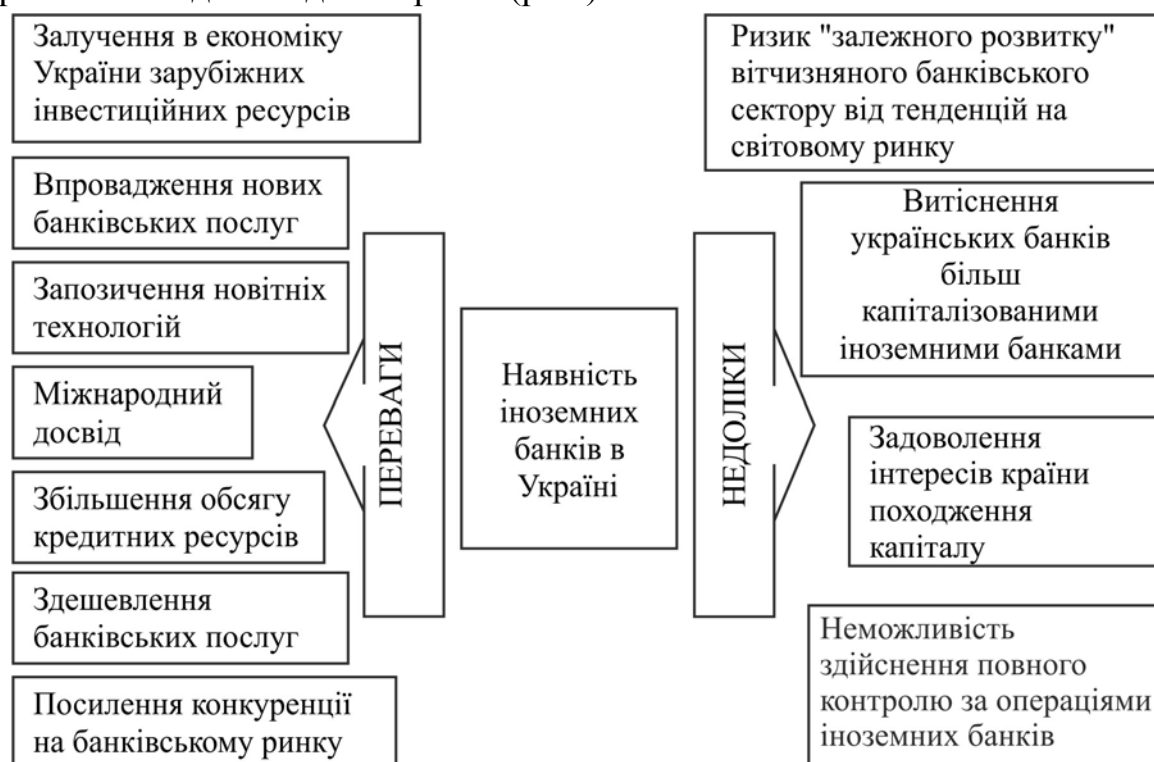

Рис. Переваги і недоліки наявності іноземних банків в Україні [1]

Наступною проблемою розвитку банківської системи України є занадто низький рівень капіталізації, що призводить до витіснення національних

банків іноземними. Недостатність фінансових ресурсів у банківському секторі затримує економічне зростання країни. Власний капітал українських банків у 2009 р. становив 126200 млн грн, що становить 13,8 % до ВВП країни.

Слід зазначити, що такий рівень є низьким порівняно із зарубіжними країнами. Капіталізація російських банків складає 80 млрд євро, банків США – 496 млрд євро, Франції – 390 млрд євро, Німеччини – 354 млрд євро, Великої Британії – 35- млрд євро, Іспанії – 210 млрд євро, Нідерландів – 112 млрд євро, Швейцарії – 100 млрд євро [2].

Збільшуючи рівень капіталізації, банки підвищують свою конкурентоспроможність як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, і забезпечують фінансову стабільність економіки України. Існують такі шляхи підвищення капіталізації банків України, як: створення банківських об'єднань; збільшення капіталу за рахунок прибутку; злиття та реорганізація банків; випуск банківських облігацій, депозитних сертифікатів та єврооблігацій; випуск акцій власної емісії тощо.

Невирішеною проблемою залишається низький рівень якості послуг та їхня висока вартість. Одним із головних показників, який характеризує ситуацію, що склалася, є базова облікова ставка, яка встановлює центральний банк країни. Чим вища відсоткова ставка, тим дорожче надаються кредити банкам і, відповідно, підприємствам та населенню. Облікова ставка НБУ з 12.08.2009 р. становить 10,25 %, тоді як у провідних країнах світу цей відсоток змінюється з 0,1 % до 3,75 % [3].

Більшість науковців виділяють проблему забезпечення незалежності Національного банку України. Спостерігається така тенденція, що країни з відносно незалежним центральним банком досягають кращих результатів розвитку економіки, порівняно з країнами із залежним центральним банком. Для дослідження цієї проблеми часто використовують індекс Цукермана, який показує наскільки центральний банк є незалежним. Він охоплює чотири компоненти: головний виконавчий директор центрального банку, формування політики, цілі центрального банку та обмеження кредитування. Дослідження незалежності НБУ засвідчило, що індекс Цукермана становить лише 52 % від ідеального значення, тобто надалі необхідно впроваджувати реформи, що будуть спрямовані на підвищення рівня незалежності НБУ [1].

Висновки. Банківська сфера є однією з провідних ланок фінансової системи, від стабільності якої залежить подальший розвиток економіки України, можливість виходу на міжнародні ринки та активної участі у глобалізаційних процесах. У період фінансової кризи банки отримали значні збитки, внаслідок багатьох причин, що призвело до негативних наслідків. Тому державі необхідно розробляти напрямки реформування банківської системи, спрямовані на її оздоровлення та розвиток.

Література

1. Брегеда О.А. Тенденції розвитку світової та вітчизняної банківських систем / О.А. Брегеда, С.М. Савлук // Ринок фінансових послуг. – 2010. – № 4. – С. 27-34.
2. Гриценко Л.Л. Банківська система України: сучасний стан і напрями розвитку / Л.Л. Гриценко, Є.Ю. Онопрієнко // Гроші, фінанси і кредит. – 2010. – № 10. – С. 111-116.
3. Звіти Національного банку України // Національний банк України. [Електронний ресурс]. – Доступний з <http://www.bank.gov.ua>.

4. **Панасенко Г.** Основні напрями забезпечення стабільності банківської системи України на шляху інтеграції у світовий фінансовий простір / Г. Панасенко // Схід. – 2009. – № 1 (січень-лютий). – С. 51-53.

5. **Співробітництво** з метою підвищення конкурентоздатності економіки України // Звіт Американської Торгівельної Палати в Україні. – Червень 2010. – С. 9-11, 63-66.

Данив О.Я., Шайда О.Е. Современное состояние и направления развития банковской системы Украины

Проанализировано современное состояние банковской системы Украины в условиях глобализационных процессов. Выделены основные проблемы, которые сдерживают развитие банковского сектора на пути к евроинтеграционному пространству, и предложены пути их решения.

Ключевые слова: банковская система, глобализация, иностранный капитал.

Daniv O.Ya., Shayda O.Ye. Current status and trends of the banking system of Ukraine

The article analyzes the current state of the banking system of Ukraine in the context of globalization processes. The main problem hindering the development of the banking sector towards the European integration space, and proposed solutions.

Keywords: banking system, globalization, foreign capital.

УДК 658.15:658.012 Здобувач О.В. Кіндрат – Львівський НУ ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С.З. Гжицького

СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ ПОНЯТТЯ "ФІНАНСОВИЙ СТАН ПІДПРИЄМСТВА"

Розглянуто сутність та зміст економічної категорії "фінансовий стан підприємства" у контексті сучасної ринкової економіки. Розкрито засадничі принципи й концептуальні підходи до формування комплексної характеристики фінансового стану підприємства. Окреслено окремі аспекти розвитку методологічних засад оцінювання фінансового стану.

Ключові слова: фінансовий стан підприємства, оцінка, характеристика фінансового стану, показники, індикатори, ліквідність, платоспроможність.

Постановка проблеми. Фінансовий стан сучасного суб'єкта економіки – поняття багатогранне, комплексне і достатньо неоднозначне. Загалом змістова характеристика економічної категорії "фінансовий стан підприємства" подається як результат взаємодії всіх елементів фінансових відносин, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників та індикаторів, які відображають наявність, розміщення і використання економічних ресурсів суб'єкта господарювання. Характеризуючи фінансовий стан, здебільшого спираються на індикативну основу, яка встановлює ефективність взаємодії внутрішніх чинників (наявних економічних ресурсів), хоча у сучасному ринковому середовищі зовнішні фактори можуть спричинювати істотний (інколи визначальний) вплив на фінансово-економічну позицію підприємства.

Актуалізація використання показників, що характеризують фінансовий стан, їх ролі в управлінні підприємством зумовлена низкою об'єктивних факторів: високим ступенем невизначеності загальноекономічного середовища, розбалансованістю ринкових механізмів та інструментарію державного регулювання економікою, неоднозначною спрямованістю різнорідних фінан-